

Outi Alanko-Kahiluoto vihr

Kirjallinen kysymys itsensätyöllistäjien ja epäsäännöllistä työtä tekevien yhdistelmävakuutuksesta

Eduskunnan puhemiehelle

Suomessa on noin 200 000 ihmistä, jotka eivät tee töitä perinteisen jaottelun mukaan joko palkansaajina tai yrittäjinä, vaan työllistävät itsensä toisin. Esimerkiksi luovilla aloilla on tyypillistä tehdä töitä freelancerina vuoroin ansio- ja vuoroin yrittäjätyössä tai rahoittaa työskentely apurahoilla. Nykyinen sosiaaliturvajärjestelmä ei kuitenkaan huomioi itsensätyöllistäjiä riittävästi ja rankaisee esimerkiksi satunnaisten palkkatöiden ja yrittämisen yhdistämisestä. Itsensätyöllistäjän ongelmia ovat epävarmuus oikeudesta työttömyysturvaan, työvoimaviranomaisten ja kassojen ennakoimattomat päätökset, byrokratia sekä työttömyysturvan kohtuuton viipyminen.

Korona-aikana moni kulttuuri- ja tapahtuma-alan itsensätyöllistäjä on pudonnut täysin sosiaaliturvan ulkopuolelle. Se on ollut karu osoitus siitä, että itsensätyöllistäjien, freelancereiden, epäsäännöllistä työtä tekevien ja yrittäjien sosiaaliturvan tason ja ennakoitavuuden parantamiseksi tarvitaan lainsäädännön muutoksia.

Erilaisten työn tekemisen muotojen yhdistämistä helpottaisi yhdistelmävakuutus. Sen avulla voidaan vakuuttaa palkkatyö ja yritystoiminta työttömyysturvassa samanaikaisesti siten, että niin yritystoiminta, palkkatyö kuin apurahojen turvin tehty työkin otettaisiin huomioon ansio- tai peruspäivärahan työssäoloehdon toteutumista ja ansiopäivärahan määrää laskettaessa.

Sanna Marinin hallitus on ohjelmassaan linjannut, että osana työttömyysturvan ja työttömien palveluiden uudistusta yrittäjä- ja palkkatulojen vakuuttamista ja päivärahan määräytymistä uudistetaan yhdistelmävakuutuksen suuntaan. Myös linjauksessa työtulojen ja sosiaaliturvan yhteensovittamisesta mainitaan yhdistelmävakuutuksen kehittäminen sosiaaliturvan uudistamisessa.

Yhdistelmävakuutuksen ottamisesta käyttöön on jo vuonna 2016 laadittu selvityshenkilöiden Löfgren ja Hellstén työ- ja elinkeinoministeriölle luovuttama selvitys. Selvityksen mukaan yhdistelmävakuutus parantaisi vaihtelevasti palkansaajana ja yrittäjänä työskentelevien työttömyysturvaa. Se mahdollistaisi nykyistä useammalle ansiopäivärahan työssäoloehdon kertymisen, ja siten se lieventäisi yritystoimintaan liittyviä riskejä. Jos yhdistelmävakuutus toteutuisi, se parantaisi työttömyyden aikaista toimeentuloa mahdollistamalla osalle nykyisin työmarkkinatuen saajiksi jäävistä henkilöistä ansioperusteisen työttömyysturvan saannin.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Kirjallinen kysymys KK 134/2022 vp

Milloin ja miten hallitus ottaa käyttöön lupaamansa yhdistelmävakuutuksen?

Helsingissä 22.3.2022

Outi Alanko-Kahiluoto vihr